

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «ГЕЛЬВЕТІКА»

ISSN (PRINT): 2786-8559

ISSN (ONLINE): 2786-8567

VIA ECONOMICA

Випуск 3, 2023

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

УДК 33(051)

Головний редактор: Дейнега Інна Олександрівна, д.е.н., професор, Рівненський державний гуманітарний університет

Заступник головного редактора: Пелех Оксана Богданівна, д.е.н., професор, Рівненський державний гуманітарний університет

Члени редакційної колегії:

Бочко Олена Юрївна, д.е.н., професор, Національний університет «Львівська політехніка»

Глинський Назар Юрійович, к.е.н., доцент, Національний університет «Львівська політехніка»

Гринів Тетяна Теодозіївна, к.е.н., доцент, Національний університет «Львівська політехніка»

Гринкевич Світлана Степанівна, д.е.н., професор, Національний університет «Львівська політехніка»

Дейнега Олександр Вікторович, д.е.н., професор, Рівненський державний гуманітарний університет

Косар Наталія Степанівна, к.е.н., доцент, Національний університет «Львівська політехніка»

Крайчук Сергій Олександрович, к.т.н., доцент, Рівненський державний гуманітарний університет

Кратт Олег Адольфович, д.е.н., професор, Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І.К. Карпенка-Карого

Кузьмак Олег Іванович, д.е.н., професор, професор кафедри маркетингу, Луцький національний технічний університет

Кузьмак Олена Миколаївна, д.е.н., професор, Луцький національний технічний університет

Мальчик Мар'яна Василівна, д.е.н., професор, Національний університет водного господарства та природокористування

Мельник Леонід Васильович, д.е.н., професор, Національний університет водного господарства та природокористування

Осадча Ольга Олексіївна, д.е.н., професор, Національний університет водного господарства та природокористування

Партин Галина Остапівна, к.е.н., професор, Національний університет «Львівська політехніка»

Полінкевич Оксана Миколаївна, д.е.н., професор, Луцький національний технічний університет

Поліщук Олена Юрївна, к.е.н., Рівненський державний гуманітарний університет

Попко Олена Володимирівна, д.е.н., доцент, Національний університет водного господарства та природокористування

Савченко Ольга Ростиславівна, к.е.н., доцент, Рівненський державний гуманітарний університет

Тринчук Віктор Вікторович, к.е.н., доцент, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

Хома Ірина Борисівна, професор, Національний університет «Львівська політехніка»

Юськів Богдан Миколайович, д.пол.н., к.е.н., професор, Рівненський державний гуманітарний університет

Jacek Piotr Binda, Asc Prof. eng., Rector, Bielsko-Biała School of Finance and Law (Poland)

Aleksander Sapiński, Department of Law and Social Science, Institute of Management and Information Technology in Bielsko-Biała (Poland)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ № 25316-15256Р, видане Міністерством юстиції України 07.11.2022 р.

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук (категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.10.2023 року № 1309 (додаток 4)

Спеціальності:

051 – Економіка;

071 – Облік і оподаткування;

072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок;

073 – Менеджмент; 075 – Маркетинг;

076 – Підприємництво та торгівля

Затверджено до друку та поширення через мережу інтернет відповідно до рішення Вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол від 05.12.2023 р. № 12)

Відповідно до Закону про авторські права, при використанні наукових ідей та матеріалів цього випуску посилання на авторів і видання є обов'язковим. Передрук і переклади дозволяються лише зі згоди автора та редакції.

Матеріали друкуються мовою оригіналу. Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори. Редакція не завжди поділяє точку зору авторів публікацій.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

ЗМІСТ

<i>Андрухович Д. Р.</i> СИСТЕМА КОНТРОЛЮ І МОНИТОРИНГУ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ СУБ'ЄКТАМ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	7
<i>Бірюк Д. О.</i> ТРЕНДИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОКРЕМИХ СКЛАДОВИХ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ.....	15
<i>Большая О. В., Іщенко І. С.</i> ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПРОЄКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ.....	21
<i>Бондар М. І., Цятковська О. В.</i> ОБЛІК НЕФІНАНСОВИХ АКТИВІВ ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	27
<i>Гнедіна К. В., Назорний П. В.</i> ПОДАТКОВИЙ КОМПЛАЄНС В СИСТЕМІ КОРПОРАТИВНОГО ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТА: СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	34
<i>Канцур І. Г., Меліневський А. П., Супруненко С. А.</i> ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ В УПРАВЛІННІ БІЗНЕСОМ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.....	42
<i>Кобеля-Звір М. Я., Вовчак О. Д.</i> ГРАНТИ ПРОГРАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОМІСІЇ «ERASMUS+» ДЛЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ.....	48
<i>Коваленко В. В., Черняга Л. П.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ЯПОНСЬКОЇ СИСТЕМИ ЯКОСТІ KAIZEN ЯК ЧАСТИНИ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ, НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ІСУЗУ-АТАМАН УКРАЇНА».....	55
<i>Лисяна В. О.</i> СТРАТЕГІЯ DIGITAL-FIRST, СЕРВІС ЗА ЗАМОВЧУВАННЯМ.....	63
<i>Літорович О. В., Жишко Р. Р., Процак К. В., Дубовий О. Ю.</i> РОЛЬ ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ.....	69
<i>Марченко В. М., Петрівський Я. Б., Власенко А. С.</i> СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	75
<i>Паламарчук О. С.</i> ІННОВАЦІЇ ТА СТАРТАПИ ЯК СТИМУЛЯТОРИ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	83
<i>Токмакова І. В., Девезенко С. В.</i> ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	88
<i>Чеверда С. С.</i> МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСУ «ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ СПІВРОБІТНИКІВ ПРОЄКТНОГО ОФІСУ АУТСОРСИНГОВОЇ КОМПАНІЇ» В НОТАЦІЇ VRMN.....	94
<i>Шевченко Д. В.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ.....	103

<i>Шишковський С. В.</i> ТИПОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	108
<i>Юськів Б. М., Пляшко О. С., Хомич С. В.</i> ЗАРОДЖЕННЯ «АНАЛІЗУ ДАНИХ» ЯК НАУКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	114
<i>Якубовська Н. В.</i> ЦИФРОВІ КОМУНІКАЦІЇ В ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ РИНКІВ.....	120
<i>Буторіна В. Б., Яцишина І. В.</i> ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТАНДАРТИЗАЦІЇ: ПОСИЛЕННЯ РИНКОВОГО НАГЛЯДУ І ТОВАРОЗНАВЧОГО ОЦІНЮВАННЯ.....	126
<i>Yuliia Klius, Denys Fomenko</i> INNOVATIVE COMPONENT OF ECONOMIC SUSTAINABILITY OF REGIONAL ENTERPRISES.....	133

CONTENTS

<i>Dana Andrukhovych</i>	
SYSTEM OF CONTROL AND MONITORING OF STATE AID TO BUSINESS ENTITIES.....	7
<i>Dmytro Biryuk</i>	
TRENDS OF DIGITALIZATION OF CERTAIN COMPONENTS OF THE FINANCIAL SYSTEM.....	15
<i>Oksana Bolshaia, Inna Ishchenko</i>	
INNOVATIVE DEVELOPMENT OF PROJECT MANAGEMENT IN UKRAINE.....	21
<i>Mykola Bondar, Olena Tsiatkovska</i>	
ACCOUNTING OF NON-FINANCIAL ASSETS OF STATE INSTITUTIONS UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE.....	27
<i>Kateryna Hnedina, Pavlo Nahorny</i>	
TAX COMPLIANCE IN THE CORPORATE TAX MANAGEMENT SYSTEM: THE ESSENCE AND ROLE IN ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF THE BUSINESS ENTITY.....	34
<i>Inna Kantsur, Andrii Melinevskyi, Svitlana Suprunenko</i>	
DIGITAL TRANSFORMATION IN BUSINESS MANAGEMENT IN THE CONDITIONS OF MODERN CHALLENGES.....	43
<i>Mariana Kobelia-Zvir, Olha Voychak</i>	
EUROPEAN COMMISSION "ERASMUS+" PROGRAM GRANTS FOR THE EDUCATION INDUSTRY.....	48
<i>Viktoriia Kovalenko, Liudmyla Chernyaha</i>	
RESEARCH ON THE JAPANESE QUALITY MANAGEMENT SYSTEM KAIZEN AS PART OF THE MARKETING STRATEGY, USING THE EXAMPLE OF ISUZU-ATAMAN UKRAINE.....	55
<i>Valeriia Lysiana</i>	
DIGITAL-FIRST STRATEGY, DEFAULT SERVICE.....	63
<i>Oleksandr Litorovych, Roman Zhysenko, Kateryna Protsak, Oleh Dubovyi</i>	
THE ROLE OF DIGITAL COMPETENCES IN THE PERSONNEL MANAGEMENT PROCESS OF ENTERPRISES.....	70
<i>Valentyna Marchenko, Yaroslav Petrivskyi, Anna Vlasenko</i>	
CURRENT TRANSFORMATIONS OF THE PROCESSES OF MANAGEMENT OF THE FINANCIAL RESOURCES OF THE ENTERPRISE.....	76
<i>Oksana Palamarchuk</i>	
INNOVATIONS AND STARTUPS AS STIMULATORS OF THE DEVELOPMENT OF THE CREATIVE ECONOMY OF UKRAINE.....	83
<i>Iryna Tokmakova, Svitlana Devezenko</i>	
ECONOMIC SECURITY OF BUSINESS SUBJECTS IN THE CONDITIONS OF WAR.....	88
<i>Serhii Cheverda</i>	
MODELING OF THE BUSINESS PROCESS "ASSESSMENT OF EFFICIENCY OF EMPLOYEES OF THE PROJECT OFFICE OF THE OUTSOURCING COMPANY" IN BPMN NOTATION.....	94
<i>Dmytro Shevchenko</i>	
IMPROVING THE SYSTEM OF STATE REGULATION OF HUMAN CAPITAL IN UKRAINE.....	103

<i>Serhii Shyshkovskyi</i> TYPOLOGY OF ENTERPRISE DEVELOPMENT.....	108
<i>Bohdan Yuskiv, Olha Pliashko, Sergii Khomych</i> THE EMERGENCE OF "DATA ANALYSIS" AS A SCIENTIFIC DISCIPLINE.....	114
<i>Nataliia Yakubovska</i> DIGITAL COMMUNICATIONS IN THE DIGITALIZATION OF MARKETS.....	120
<i>Veronika Butorina, Iryna Yashchyshyna</i> LEGAL REGULATION OF STANDARDIZATION: STRENGTHENING OF MARKET SUPERVISION AND COMMODITY EVALUATION.....	126
<i>Yuliia Klius, Denys Fomenko</i> INNOVATIVE COMPONENT OF ECONOMIC SUSTAINABILITY OF REGIONAL ENTERPRISES.....	133

DOI 10.32782/2786-8559/2023-3-12
УДК 332.338

Паламарчук Оксана Степанівна

кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та управління бізнесом,
Рівненський державний гуманітарний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3056-1234>

ІННОВАЦІЇ ТА СТАРТАПИ ЯК СТИМУЛЯТОРИ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У статті розглянуто чинники розвитку креативної економіки, котра функціонує із різними формами творчості, серед яких основними є інновації. Визначено, що формування нових економік тісно пов'язане з соціальними інноваціями та створенням «креативного» суспільства. Креативна економіка – це сукупність видів економічної діяльності, заснованих на знаннях, творчості, інтелекті, технологіях та інноваціях, з високим потенціалом прибутковості та створенням робочих місць. Доведено, що креативна економіка повинна бути в центрі стратегії кожної країни, оскільки виступає одним із секторів світової економіки, що розвивається швидкими темпами. Креативні індустрії є інструментом для інновацій, а також можуть бути впроваджені в різних галузях. Визначено, що компанії із стартап-проектами, котрі розвиваються, використовують різні типи інновацій, включаючи наукові відкриття, нові види технологій та бізнес-моделей, які створюють додаткову цінність. Українські стартапи демонструють оптимізм та активність, навіть, в умовах війни. Виявлено, що Український фонд стартапів (УФС) сприяє у масштабуванні стартапам в найбільш ефективний та простіший спосіб. Проаналізовано, що серед основних викликів у стартапах є інфраструктурні ризики, пов'язані з можливими перебоями з електроенергією, а також мобілізацією членів команди. Визначено, що за спостереженнями авторів Startup Blink, основною причиною успіху України в розвитку стартапів є талант її девелоперів, на яких «полює» багато великих іноземних компаній. З'ясовано відсутність гострої небезпеки втрати робочих місць у креативній економіці через стрімке впровадження штучного інтелекту на глобальному рівні. Доведено, що інновації та стартапи в креативній економіці охоплюють ряд ключових аспектів, пов'язаних з розвитком новаторських підходів і творчих індустрій у сучасному економічному середовищі України. Підсумовано, що наша держава має величезний потенціал для розвитку креативної економіки, яка щороку демонструє особливо помітну динаміку стрімкого нарощування своєї ваги за більшістю ключових макроекономічних показників.

Ключові слова: інновація, стартап, креативна економіка, інноваційний розвиток.

Oksana Palamarchuk

Rivne State University of Humanities

INNOVATIONS AND STARTUPS AS STIMULATORS OF THE DEVELOPMENT OF THE CREATIVE ECONOMY OF UKRAINE

The article examines the factors of the development of the creative economy, which functions with various forms of creativity, among which innovations are the main ones. It was determined that the formation of new economies is closely related to social innovations and the creation of a "creative" society. The creative economy is a set of economic activities based on knowledge, creativity, intelligence, technology and innovation, with a high potential for profitability and job creation. It has been proven that the creative economy should be at the center of every country's strategy, as it is one of the fastest growing sectors of the world economy. Creative industries are a tool for innovation and can also be implemented in different industries. It is determined that companies with startup projects that are developing use different types of innovation. They are including scientific discoveries, new types of technologies and business models that create additional value. Ukrainian startups demonstrate optimism and activity, even in wartime conditions. It was found that the Ukrainian Startup Fund (USF) helps startups scale in the most effective and easiest way. It was analyzed that among the main challenges in startups are infrastructural risks associated with possible power outages, as well as team member mobilization. It was determined that, according to the observations of the authors of Startup Blink, the main reason for Ukraine's success in the development of startups is the talent of its developers, who are "hunted" by many large foreign companies. It was found that there is no acute danger of job losses in the creative economy due to the rapid introduction of artificial intelligence at the global level. It has been proven that innovations and startups in the creative economy cover a number

of key aspects. They have related to the development of innovative approaches and creative industries in the modern economic environment of Ukraine. It was concluded that our state has a huge potential for the development of the creative economy. It demonstrates every year particularly noticeable dynamics of rapid growth of its weight according to most key macroeconomic indicators.

Keywords: *innovation, startup, creative economy, innovative development.*

Вступ. Розвиток інновацій та стартапів – досить динамічний процес, який змушений встигати за ринковими тенденціями та об'єднувати інтереси усіх учасників креативної економіки. Провідні економісти відводять креативності велику роль в економічному, культурному та соціальному розвитку країн. Досить часто креативну економіку ототожнюють з інформаційною, інноваційною, новою та економікою знань. Для цього є певні підстави, адже креативна економіка частково сформувалась на засадах кожної із цих категорій. Ефективне функціонування стартапів в Україні створює механізми для пришвидшення розвитку та підвищення результативності креативної економіки.

Матеріали та методи. Особливість інновацій та інноваційного розвитку в економіці є постійними дослідженнями серед вчених-економістів, оскільки становлять значний поштовх для вивчення креативної економіки, котра за своїм змістом співвідноситься до таких економік, як інноваційна, нова та цифрова. Питаннями інновацій та аспектами стартапів у економіці займалися науковці та вчені, серед яких Безтелесна Л.І. та Паламарчук О.С., Біловодська О.А., Ілляшенко С.М., Пакуліна А.А., Терешко Ю.В., проблемами креативної економіки – Вахович І.М., Гудима Л.О., Краснокутська Н.В., Ушкаренко Ю.В., Юськів Б.М. і Пляшко О.С. та інші. Важливу роль у розвитку інновацій відіграє діяльність Міністерства цифрової трансформації [1]. У вивченні та просуванні стартапів вагоме місце відводиться Стратегії українського фонду стартапів на 2020–2025 роки [2], котра функціонує за підтримки Світового банку. Разом із тим, питання участі інновацій та стартапів у розвитку креативної економіки залишаються відкритими, що власне, і стало предмет дослідження у даній статті.

Результати. До найбільш відомих форм прояву креативності відносяться: інновації – висунення принципово нових ідей, нововведень або їх суттєве видозмінення; винаходи – створення чогось нового, раніше невідомого; відкриття – встановлення невідомих раніше, але об'єктивно існуючих закономірностей та властивостей, які вносять докорінні зміни у рівень наукового пізнання [3].

З огляду на це, креативну економіку слід розглядати системно, в широкому сенсі, де вона виступає, як [4]:

1. Інформаційна економіка, оскільки інформація, знання і наука відіграють в ній провідну роль в якості фактора виробництва і значної ролі творчої праці.

2. Постіндустріальна економіка, у якій переважає інноваційний сектор з високопродуктивною промисловістю, індустрією знань, а також збільшується і починає переважати частка сфери послуг, а не сфера виробництва.

3. Інноваційна економіка, коли знання породжують безперервний потік нововведень, що відповідає вимогам динамічно мінливих потреб, котрі спроможні, навіть, їх формувати. Принциповою відмінністю креативної економіки від інноваційної є акцент на розвиток індустрії інновацій за допомогою креативного сектору економіки, як ключового. У цьому випадку креативність виступає як характеристика інновацій.

4. Глобальна мережева економіка, оскільки в креативній економіці взаємодія між носіями «ідей» опосередковується широкими мережевими зв'язками у світовому масштабі. Це стало можливим з виникненням всесвітньої мережі Інтернет, як нової інфраструктури економіки.

5. Економіка знань, оскільки в ній зростає значення людського капіталу та інвестицій в освіту, а також підготовку кадрів.

Інноваційна економіка і «креативне» суспільство – це явища, котрі не можуть існувати й розвиватися окремо. Формування інноваційної економіки, таким чином, безпосередньо пов'язане із соціальними інноваціями, а також зі створенням «креативного» суспільства.

Традиційно, коли мова йде про економіку, зазвичай мають на увазі фінансові прогнози Національного банку чи біржові стрибки. Проте за останні десятиліття все більше коштів до розвинених країн приносять вже не нафта, сталь чи кредитування, а саме креативна економіка [5]. Серед найбільш влучних висловлювань відомих особистостей на міжнародному рівні варто звернути увагу на такі, як [6]: «Усі країни тепер у креативній грі. Креативність стала мантрою нашого часу» (Чарльз Лендрі, експерт Світового банку); «Креативність – атрибут успішного розвитку нової економіки» (Річард Флорида, американський економіст і соціолог).

Слово «креатив» – не нове. Часто креативні індустрії сплутують із культурними, проте це не зовсім вірно. Адже «культурні індустрії» – термін, що використовувався для опису театру, танцю, музики, кіно, візуального мистецтва. До «креативних індустрій» відносяться багато різних міжгалузевих дисциплін. Ще у 2001 році Джон Хокінс, британський письменник і медіа-менеджер, влучно зазначив, що «креативна економіка» – це

сукупність видів економічної діяльності, що базуються на знаннях, творчості, інтелекті, технологіях та інноваціях, які мають високий потенціал прибутковості та створення робочих місць [5].

Креативна економіка повинна займати центральне місце в стратегії кожної держави. Це один із секторів світової економіки, який розвивається швидкими темпами. На даний час креативна індустрія є інструментом для інновацій, а також може бути реалізована в різних галузях, створюючи синергію з цими секторами [7]. Окрім цього, креативній економіці притаманний імунітет до загрози втрати робочих місць, що розглядається у контексті масштабного поширення та впровадження, практично, в усі сфери діяльності штучного інтелекту. З огляду на цей факт, креативна економіка сприяє культурній різноманітності, соціальному розвитку й адаптації населення, створенню робочих місць, а також підвищенню доходів [6].

Слово «стартап» останніми роками не полишає інформаційний простір. І хоча найчастіше його використовують відносно ІТ-компаній, це поняття розповсюджується й на інші сфери діяльності. Головне, щоб компанія фокусувала свій бізнес довкола певної інновації та знаходилася в пошуках власної бізнес-моделі. Стартап може використовувати різні типи інновацій: наукові відкриття, нові версії існуючих технологій, нові бізнес-моделі, що відкривають цінність, яка раніше була прихована, або пропонують товари чи послуги на нових ринках, чи представляють їх новим клієнтам. У всіх цих випадках інновації є основою успіху компанії, який підтверджується фактами, що створюють сприятливий ґрунт для появи нових знань про ринки та уподобання споживачів [5].

Цьогоріч Україна вперше була офіційно представлена на одній із найбільших подій у світі технологій – Web Summit, котра проводилася у

листопаді 2023 року в Лісабоні [1]. По суті, Web Summit – це виставка, де багато українських стартапів, цілком впевнених у собі та добре підготовлених до виходу на міжнародні ринки, заявили про своє існування разом із своїми продуктами. Для стартапу життєво важливо мати можливість масштабуватися найбільш ефективним і простим способом. Для полегшення цього процесу стає у нагоді Український фонд стартапів (USF) [2].

Минулий рік був для всієї країни надскладним. Вітчизняні стартапи теж не стали виключенням. Попри всі обставини вони демонструють вищий оптимізм та активність порівняно з традиційним бізнесом в умовах війни. Про це свідчить дослідження Gradus Research для Web Summit (рис. 1).

Серед опитаних 18% стартапів, фактично, «народилися» після початку повномасштабної війни. Для порівняння: серед традиційного бізнесу частка новостворених компаній становить лише 2%. Дослідники пов'язують це зі складністю генерування та втілення нових ідей в умовах кризи для звичайних компаній. Таким чином, 69% стартапів досі перебувають на початковій стадії розвитку; 10% працюють над формуванням бізнес-ідеї; 9% – шукають початкове фінансування; чверть вже почали продавати продукт чи послугу, а ще чверть намагається залучити інвестиції для зростання [8].

Серед основних викликів стартапи називають інфраструктурні ризики, пов'язані з можливими перебоями електроенергії, а також мобілізацією членів команди. Для традиційного бізнесу головне – це зберегти повноцінну команду, клієнтську базу та безпеку персоналу (рис. 2).

Утім, попри всі обставини, багатьом фаундерам вдається регулярно залучати нові інвестиції. За даними дослідження Polish-Ukrainian Startup Bridge, важливими точками на стартап-мапі України

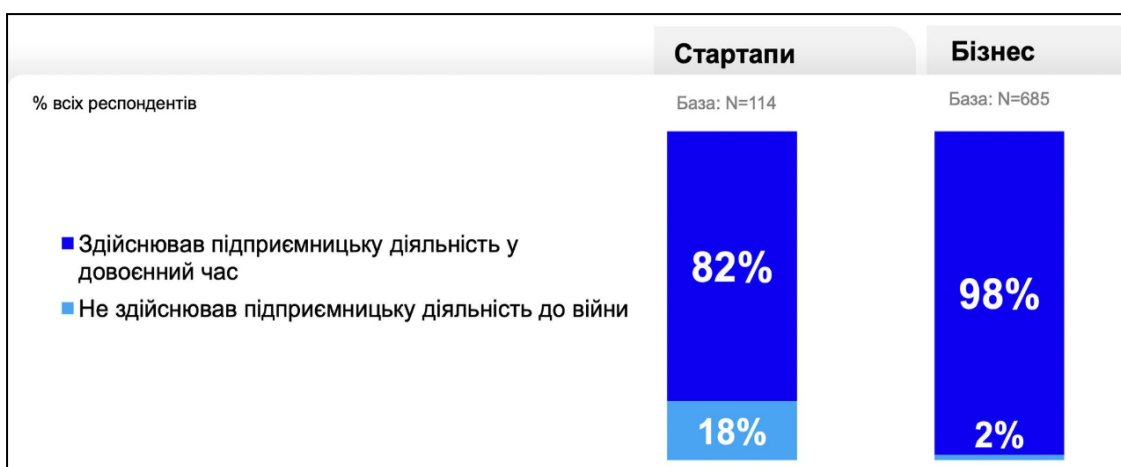

Рисунок 1 – Ділова активність українських стартапів та бізнесів до повномасштабного вторгнення

Джерело: використано автором [8]

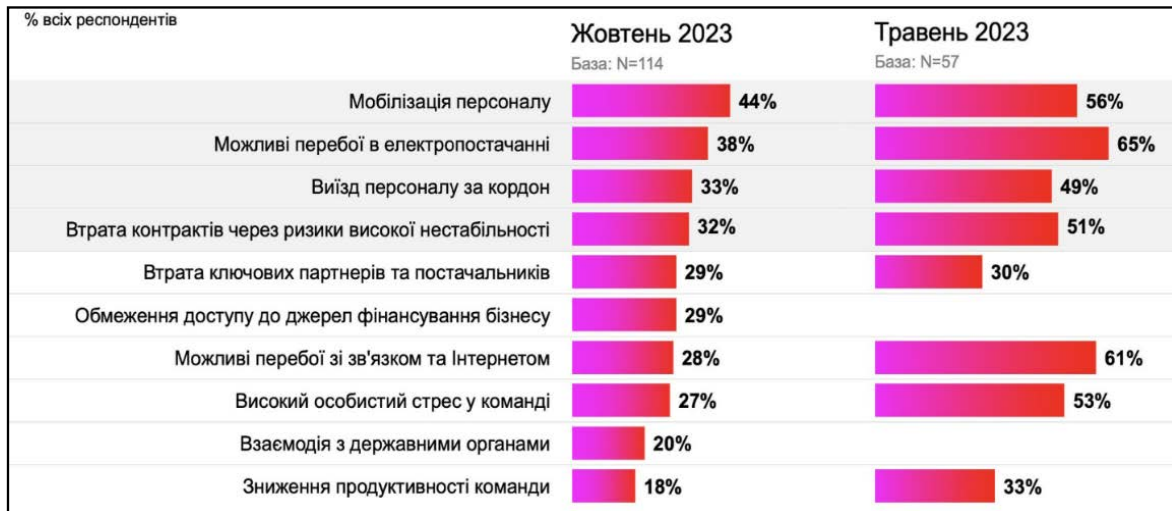

Рисунок 2 – Топ-10 найбільших ризиків для українських стартапів під час війни

Джерело: використано автором [8]

наразі є Київ, Львівська, Харківська та Вінницька області. За даними проекту «Польсько-український міст стартапів», 31% українських команд отримували гранти на розвиток від Українського фонду стартапів [9]. Наразі цей фонд спільно з Урядом сконцентрував свої зусилля на проектах у сфері обороноздатності та відбудови держави.

За результатами дослідження StartupBlink [10] світове населення посередньо сприймає Україну з огляду на рівень її технологічного розвитку. Найбільше визнання українці отримують за рівень освіченості та професійних навичок. На думку іноземців, у 2023 році Україна посідає такі наступні місця серед 87 країн світу (рис. 3).

Рисунок 3 – Рівні визнання України щодо технологічного розвитку, 2023 р.

Джерело: використано автором [10]

Галузі, у яких Україна демонструє найкращі показники з погляду розвитку за кількістю та рівнем стартапів, це:

- програмне забезпечення та дані – 52 місце;
- маркетинг і продажі – 67 місце.

Автори рейтингу відзначають, що основною причиною успіху України в розвитку стартапів є талант її девелоперів, на яких «полює» багато великих іноземних компаній [10].

Висновки. Отже, креативна економіка виступає одним із джерел динамічного економічного розвитку України, який визначається як перетин та інтеграція мистецтва, культури, бізнесу, інно-

вацій, стартапів та нових бізнес-моделей. Таким чином, креативна економіка може не тільки генерувати доходи сама для себе, а й виступати каталізатором розвитку традиційних індустрій економіки. Вона тісно переплітається з сучасним виробництвом й послугами та робить їх більш конкурентними. Україна має величезний потенціал для розвитку креативної економіки, де інновації та стартапи виступають стимуляторами її розвитку. Тому щороку особливо помітною починає ставати динаміка стрімкого нарощування ваги креативної сфери за більшістю ключових макроекономічних показників.

Література:

1. Міністерство цифрової трансформації. URL: <http://surl.li/nxsgv> (дата звернення: 05.11.2023).
2. Український фонд стартапів. URL: <https://usf.com.ua/#usf-sc> (дата звернення: 05.11.2023).
3. Безтелесна Л.І., Паламарчук О.С. Цифрові інновації у розвитку підприємництва. Проблеми раціонального використання соціально-економічного, еколого-енергетичного, нормативно-правового потенціалу України та її регіонів : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. С. 118–120.
4. Пакуліна А.А., Євсєєв А.С. Інноваційна та креативна економіка як умова модернізації національного господарства України. *Економіка та управління національним господарством*. 2018. № 16. С. 192–200.
5. Креативна економіка – нова економічна епоха XXI. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/06/10/682634/> (дата звернення: 05.11.2023).
6. Креативна економіка: Нова економічна епоха XXI ст. URL: <http://surl.li/edtyv> (дата звернення: 05.11.2023).
7. Яка цінність креативної економіки. URL: <http://surl.li/nxsib> (дата звернення: 05.11.2023).
8. Українські стартапи почуваються оптимістичніше за традиційний бізнес – дослідження Gradus Research. URL: <http://surl.li/nxsio> (дата звернення: 05.11.2023).
9. Навіть в умовах війни українські стартапи мають всі можливості для розвитку. URL: <http://surl.li/nxsix> (дата звернення: 05.11.2023).
10. IT-імідж України у світі. URL: <http://surl.li/mheab> (дата звернення: 05.11.2023).

References:

1. Ministerstvo tsyfrovoi transformatsii [Ministry of Digital Transformation]. Available at: <http://surl.li/nxsgv> (in Ukrainian)
2. Ukrainskyi fond startapiv [Ukrainian startup fund]. Available at: <https://usf.com.ua/#usf-sc> (in Ukrainian)
3. Beztelesna L. I., Palamarchuk O. S. (2022) Tsyfrovi innovatsii u rozvytku pidpriemnytstva [Digital innovations in the development of entrepreneurship]. *Problemy ratsionalnoho vykorystannia sotsialno-ekonomichnoho, ekoloho-enerhetychnoho, normatyvno-pravovoho potentsialu Ukrainy ta yii rehioniv: materialy II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii*. Lutsk: Volynskyi natsionalnyi universytet imeni Lesi Ukrainky, pp. 118–120. (in Ukrainian)
4. Pakulina A. A., Yevsieiev A. S. (2018) Innovatsiina ta kreatyvna ekonomika yak umova modernizatsii natsionalnoho gospodarstva Ukrainy [Innovative and creative economy as a condition for the modernization of the national economy of Ukraine]. *Ekonomika ta upravlinnia natsionalnym gospodarstvom*, no. 16, pp. 192–200. (in Ukrainian)
5. Kreatyvna ekonomika – nova ekonomichna epokha XXI [Creative economy is a new economic era of the 21st century]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/06/10/682634/> (in Ukrainian)
6. Kreatyvna ekonomika: Nova ekonomichna epokha XXI st. [Creative economy: New economic era of the 21st century]. Available at: <http://surl.li/edtyv> (in Ukrainian)
7. Iaka tsinnist kreatyvnoi ekonomiky [What is the value of the creative economy]. Available at: <http://surl.li/nxsib> (in Ukrainian)
8. Ukrainski startapy pochuvaiutsia optymystychnishe za tradytsiinyi biznes – doslidzhennia Gradus Research [Ukrainian startups feel more optimistic than traditional business – study by Gradus Research]. Available at: <http://surl.li/nxsio> (in Ukrainian)
9. Navit v umovakh viiny ukrainski startapy maiut vsi mozhlyvosti dlia rozvytku [Even in wartime, Ukrainian startups have all the opportunities for development]. Available at: <http://surl.li/nxsix> (in Ukrainian)
10. IT-imidzh Ukrainy u sviti [IT image of Ukraine in the world]. Available at: <http://surl.li/mheab> (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 24.11.2023 р.

Наукове видання

Via Economica

Випуск 3, 2023

Засновано у 2022 році

Засновники:

Рівненський державний гуманітарний університет;
Видавничий дім «Гельветика»

Періодичність видання: 6 разів на рік

Українською та англійською мовами

Коректура • В. О. Бабич

Комп'ютерна верстка • В. О. Удовиченко

Формат 60x84/8. Гарнітура Times New Roman.
Папір офсет. Цифровий друк. Ум. друк. арк. 14,65.
Підписано до друку 29.12.2023.
Зам. № 1223/820. Наклад 100 прим.

Надруковано: Видавничий дім «Гельветика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
Телефони: +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.